

Plaatselijke aanduiding monument

Jodenberg 6

Aanwijzingsbesluit

n.t.b

ID-code

2981

Redengevende omschrijving van het monument

INLEIDING

Het pand bevindt zich in de noordoostelijke gevelwand van de Jodenberg. Vanuit het centrum gezien een van de laatste panden voor de kruising met het Carmelhof, op een rechthoekig perceel. Met de achter- en rechterzijgevel sluit het pand aan op de Lange Hezelstraat 13. Door de tijd heen heeft deze straat meerdere namen gekend. De naam Jodenberg verwijst naar de naam van familie Joede. Dit betreft een Gelders adellijk geslacht dat teruggaat tot de 13e eeuw en in de jaren 1410-20 in een groot stadskasteel aan het einde van de Jodenberg woonde. In de jaren 1943-44 veranderde de naam tijdelijk in Spronxberg. De Jodenberg was in de Romeinse tijd zo rond 200 na Chr. nog onbewoond. In de middeleeuwen vormde zich hier het religieuze hart. In de hoek, gevormd door de Hessenberg, Pijkestraat, Doddendaal en Jodenberg bevonden zich rond 1442 maar liefst vier kloosters, waarvan twee nonnenkloosters. In de negentiende- en het begin van de twintigste eeuw vond je hier een groot aantal werkplaatsen en pakhuizen die ten dienste stonden aan het grote aantal winkel- en bedrijfspanden van de omliggende straten. Zo vond je hier aan het begin van de twintigste eeuw, o.a. de ververij van E.W.C. Schreij (Wijk B. nr. 43), een tabakskerverij en koffiebranderij van J.T.A. Diebels aan de Jodenberg nr. 11, maar ook de R.K. bewaar- en leerschool voor meisjes, onder bestuur van de liefdezusters uit Tilburg. De eerste gegevens welke beschikbaar zijn over Jodenberg 6 betreffen een aanvraag bij de gemeente voor het verbouwen van het pand uit 1924. Het pand is op dat moment eigendom van de al bovengenoemde J.T.A. Diebels. Uit de aanvraag blijkt dat er hier al sprake was van bestaande bouw, met een oudere kern. De kadastrale kaart van 1832 toont Jodenberg 6 als een ondiep perceel met ongeveer dezelfde omvang als het huidige pand. De zichtbare zijgevel is echter veel ouder; er zijn onder meer een aantal zware vorkankers waar te nemen, die mogelijk wijzen op een 16^e of 17^e-eeuwse oorsprong. Meneer Diebels transformeert Jodenberg 6 volledig om het bij zijn tabakskerverij en koffiebranderij te voegen. De krotwoning, zoals het in de aanvraag wordt genoemd, wordt intern en extern volledig gewijzigd. Het gebouw krijgt op dit moment zijn huidige, in schoon metselwerk uitgevoerde, gevel. Intern is er per verdieping een grote ongedeelde ruimte die op de begane grond voor het stallen van voertuigen en op de eerste en tweede verdieping voor het drogen van tabak zijn bestemd.

OMSCHRIJVING VAN HET MONUMENT

Jodenberg 6 is een pand bestaande uit een drie traveeën brede, symmetrische gevel. Het gebouw telt twee bouwlagen en zolder onder een plat dak met een dakschild aan de voorzijde, waarbij de tweede bouwlaag half en de zolder helemaal in het dakschild vallen. Het dakschild is belegd met antracietkleurige nieuwe verbeterde Hollandse pannen. Het hele gebouw is in schoonmetselwerk opgetrokken met enkele zandstenen accenten en een gestuukte, donker geschilderde plint. De gevelopeningen hebben alle een gemetselde strek en gemetselde lekdorpel. Alleen de linkerzijgevel is

Vervolgvel

1

zichtbaar, daar het gebouw staat ingebouwd. Het pand is nog in het bezit van al het oorspronkelijke houtwerk (deuren, kozijnen, raamhout en goot), hetzij dat de deuren van het hijsluik op de eerste verdieping met een plaat zijn afgedekt. De begane grond heeft een vrij lage verdiepingshoogte en werd oorspronkelijk gebruikt als voertuigstalling. Deze is opgebouwd uit een centraal gelegen openslaande houten deur, met een rechthoekig raam, op ooghoogte. Daaronder een staand, rechthoekige bossing met schuin geplaatste houten latten. Boven de deur bevindt zich een stalen groen geschilderde latei. Aan weerszijden van de deur bevindt zich een klein, liggend rechthoekig raam. Op de eerste verdieping bevindt zich centraal het hijsluik met een tot aan de vloer lopende openslaande houten deur. De deur heeft twee staande rechthoekige ramen en een bossing daaronder. Naast de deur aan weerszijden twee smalle staande ramen. De Vlaamse gevel met zadeldak op de tweede verdieping valt half in het dakschild. De dakkapel heeft twee rechthoekige schuiframen met bovenlicht. De aanzet van de hijsbalk is nog te zien. De goot die aan weerszijden van de dakkapel zichtbaar is heeft geornamenteerde gootklossen. De gehele zijgevel is blind met een aantal zware vorkankers.

WAARDERING

De Jodenberg 6 is een goed voorbeeld van een magazijn, uitgevoerd in een sobere utiliteitsarchitectuur, uit het eerste kwart van de twintigste eeuw. Kenmerkend voor de architectuur is de combinatie van schoon metselwerk met enkele zandstenen accenten en een overhangende goot ondersteund door geprofileerde gootklossen. Mede door de vermoedelijke oudere kern, heeft het voormalige magazijn betekenis als onderdeel van de historisch gegroeide binnenstad van Nijmegen. Het pand vertegenwoordigt tevens cultuurhistorische waarde als pakhuis dat ten dienste stond aan meneer Diebels zijn tabakskerverij en koffiebranderij uit de Lange Hezelstraat en dus als uiting van de groeiende welvaart die plaatsvond na de industriële revolutie.

Bronnen:

<http://documentatie.org/>

<https://app4.nijmegen.nl/dgd2>

<https://regionaalarchiefnijmegen.nl/collecties/beeldbank>

Kruidenier, M., werken langs de Waal; industrieel erfgoed in Nijmegen, Nijmegen 2016.

Tummer, T., Architectuur in Nijmegen: een overzicht van architectuur en stedenbouw vanaf 1900, Bussum 1994.

Verhoeven, D., De Canon van Nijmegen, Nijmegen 2009.

Kadastrale tenaamstelling	Gegevens september 2022
Kadastrale aanduiding	NMG00
Gemeente:	Nijmegen
Sectie:	C
Nummer(s):	1767

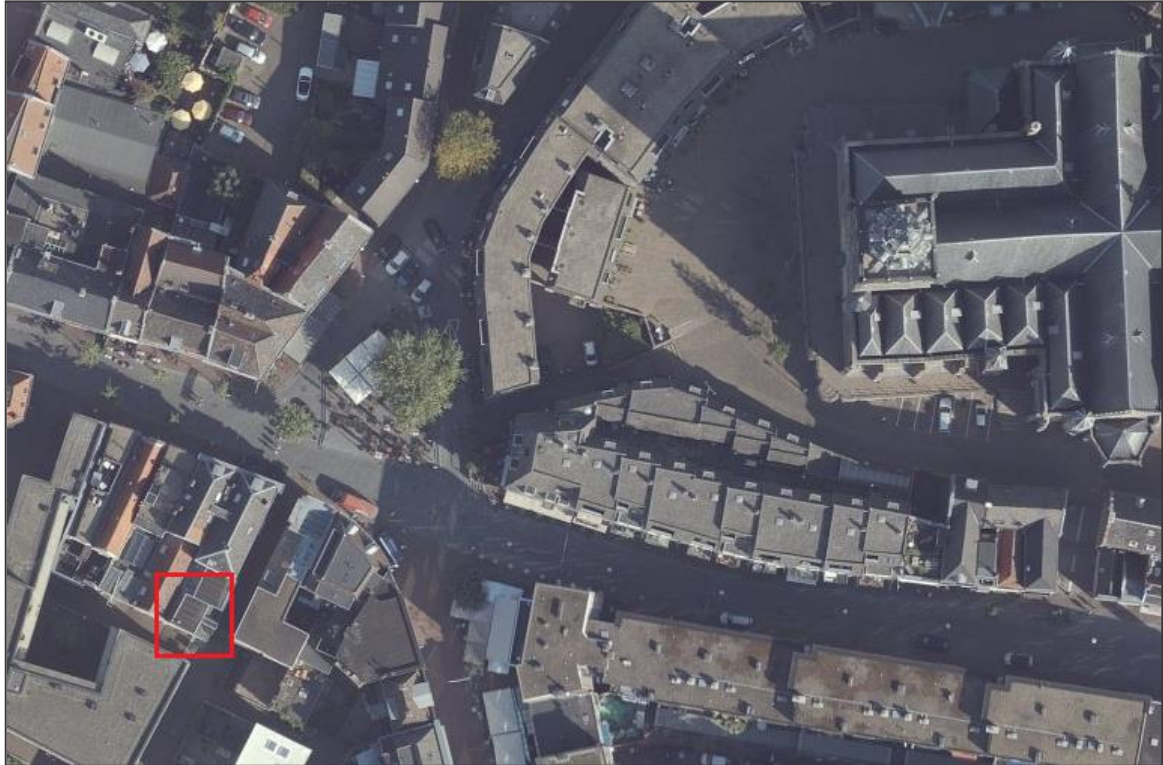
foto's op vervolgblad

Vervolgvel

2

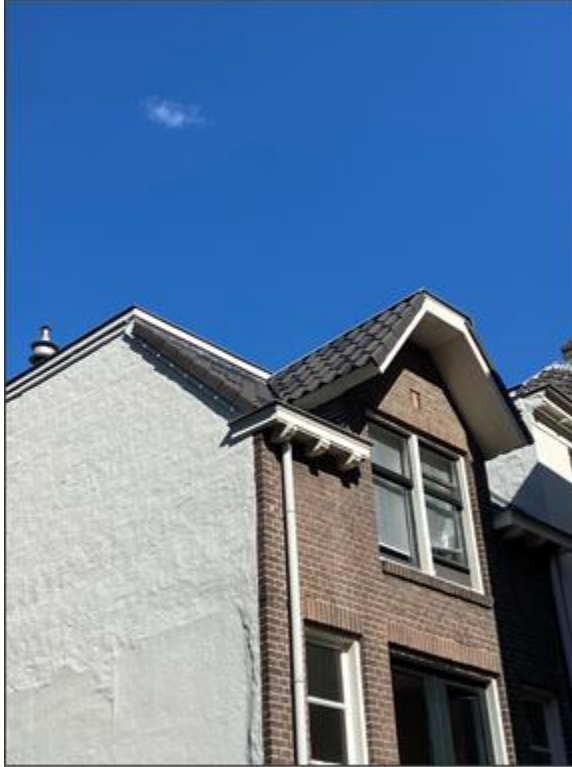
Vervolgvel

3

Vervolgvel

4

Monumentenregister Nijmegen

Jodenberg 6, ID-code 2981

